EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA

PRZYSZŁOŚĆ PRZESZŁOŚCI.
DZIEDZICTWO W ZAGROŻENIU

INFORMATOR

województwo kujawsko-pomorskie

województwo kujawsko-pomorskie

miejscowości biorące udział w EDD 2026

Bydgoszcz (inauguracja) → 6
Aleksandrów Kujawski → 8
Brodnica → 9
Bydgoszcz → 10
Chełmno → 16
Ciechocinek → 17
Cielęta → 20
Górsk → 21
Grudziądz → 22
Gruta → 24
Inowrocław → 25
Ostrowo → 31
Piła → 32
Sicienko → 33
Sielec → 34
Skępe → 35
Solec Kujawski → 36
Strzelno → 39
Szubin → 40
Toruń → 41
Wielka Nieszawka → 57
Włocławek → 58

Szanowni Państwo,

Europejskie Dni Dziedzictwa od lat przypominają nam, że dziedzictwo kulturowe jest naszym wspólnym dobrem – świadectwem historii, tożsamości i dorobku wielu pokoleń. To wyjątkowy czas, w którym jeszcze uważniej odkrywamy miejsca, zabytki i opowieści budujące charakter naszych małych ojczyzn oraz całego regionu.

Tegoroczne hasło – „Przyszłość przeszłości. Dziedzictwo w zagrożeniu" – zachęca do refleksji nad odpowiedzialnością, jaka spoczywa na nas wszystkich. Zabytki i dobra kultury nie są dane raz na zawsze. Są nieustannie narażone na niszczący upływ czasu, skutki zmian klimatycznych, konflikty zbrojne, presję urbanizacyjną czy zwyczajne zapomnienie. Ich ochrona wymaga nie tylko odpowiednich działań konserwatorskich, lecz także społecznej wrażliwości, zaangażowania i przekonania, że zachowanie dziedzictwa jest inwestycją w przyszłość.

Nieprzypadkowo tegoroczna wojewódzka inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa odbędzie się w bydgoskiej Wieży Ciśnień – wyjątkowym zabytku techniki, który dzięki przeprowadzonej rewitalizacji zyskał nowe życie jako miejsce spotkań z historią, kulturą i edukacją. To doskonały przykład, że odpowiedzialna ochrona dziedzictwa może harmonijnie łączyć szacunek dla przeszłości z nowoczesnym spojrzeniem na jego rolę we współczesnym świecie.

Serdecznie zapraszam Państwa do udziału w wydarzeniach przygotowanych w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w całym województwie kujawsko-pomorskim. Niech będą one okazją do odkrywania miejsc, poznawania historii i rozmowy o tym, jak wspólnie zadbać o nasze dziedzictwo, aby mogło przetrwać i inspirować również przyszłe pokolenia.

Piotr Całbecki
Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Wrzesień 2026

BYDGOSZCZ

13 września

Wojewódzka inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa

koncert, konkurs, wykład / prelekcja, wystawa

12.00–13.30
Miejsce: Wieża Ciśnień – Muzeum Wodociągów, ul. Filarecka 2

Serdecznie zapraszamy do wspólnego rozpoczęcia tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa odbywających się pod hasłem „Przyszłość przeszłości. Dziedzictwo w zagrożeniu", przypominającym o wartości dziedzictwa kulturowego oraz potrzebie jego ochrony.

Wybór miejsca inauguracji nie jest przypadkowy. Wieża Ciśnień w Bydgoszczy doskonale wpisuje się w hasło obchodów, zwracające uwagę na potrzebę ochrony dziedzictwa będącego „w zagrożeniu".

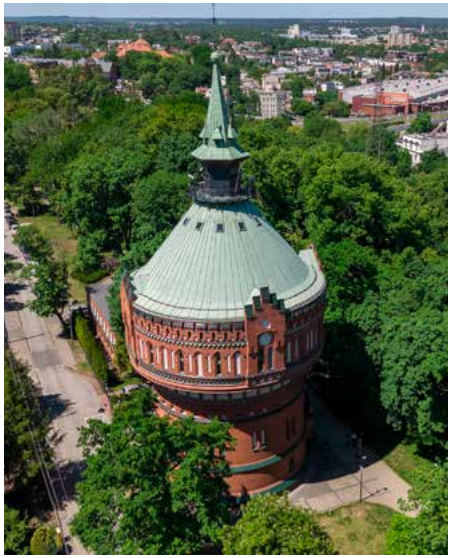

Zabytki techniki nierzadko pozostają w złym stanie technicznym, co prowadzi do ich stopniowej degradacji. Bydgoska Wieża Ciśnień stanowi jednak znakomity przykład udanej rewitalizacji. Dzięki nadaniu jej nowej funkcji zachowano cenny obiekt dla przyszłych pokoleń i stworzono atrakcyjną przestrzeń służącą kulturze oraz edukacji.

W programie inauguracji m.in.: prelekcja Bogny Derkowskiej-Kostkowskiej poświęconą zabytkom techniki, koncert zespołu „Runo" z Torunia oraz rozstrzygnięcie XII Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego „Portret z kujawsko-pomorskim zabytkiem w tle". W ramach wydarzenia zostanie również zaprezentowany nowy przewodnik

z serii „Kierunek Kujawsko-Pomorskie", poświęcony wybranym zabytkom techniki województwa kujawsko-pomorskiego.

Dodatkowo podczas inauguracji zaprezentowana zostanie wystawa fotogramów przedstawiających zabytki techniki opisane w przewodniku.

Organizator:
→ **Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, Muzeum Wodociągów w Bydgoszczy**
t 52 585 15 02, wew. 14 @ krystian.strauss@kpck.pl

KUJAWSKO-POMORSKIE CENTRUM KULTURY W BYDGOSZCZY

ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

19 września

45. Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „O Zegar Czasu”

konkurs

10.00–18.00
Miejsce: MCK im. Mariana Szafrańskiego w Aleksandrowie Kujawskim, ul. Parkowa 3

Zapraszamy na 45. Przegląd Artystyczny Ruchu Seniorów „O Zegar Czasu”, podczas którego na scenie zabrzmią tradycyjne utwory muzyczne inspirowane polskim dziedzictwem ludowym.

Wydarzenie skierowane jest do seniorów działających w amatorskim ruchu artystycznym przy miejskich i wiejskich ośrodkach kultury oraz do zespołów muzycznych uniwersytetów trzeciego wieku. Każdy z uczestników zaprezentuje jeden utwór nawiązujący do hasła tegorocznej edycji.

Przegląd jest okazją do pielęgnowania tradycji muzycznych, integracji środowisk seniorskich oraz wspólnego odkrywania bogactwa kultury ludowej, która stanowi ważny element naszego dziedzictwa.

Organizator:
→ **Miejskie Centrum Kultury im. Mariana Szafrańskiego w Aleksandrowie Kujawskim**
t 696 634 028 @ konkursy@mckaleksandrowkujawski.pl
Partner:
→ **Stowarzyszenie „Aleksandrowska Kultura”**

BRODNICA

26 września

33. Brodnicki Spacer Historyczny – Brodnickie osiedla – Niskie Brodno

koncert, konkurs, wykład / prelekcja, wystawa

11:00–12:00
Miejsce: zbiórka – cmentarz ewangelicki przy ul. Sądowej w Brodnicy

Poznaj historię osiedla Niskie Brodno!

Zapraszamy na spacer po osiedlu Niskie Brodno, malowniczej części Brodnicy, która skrywa wiele fascynujących historii czekających na ponowne odkrycie. W trakcie wędrówki uczestnicy poznają dzieje miasta sięgające czasów krzyżackich oraz usłyszą opowieści o miejscach, które przez wieki współtworzyły jego wyjątkowy charakter.

Do udziału zachęcamy całe rodziny. Zabierzcie dzieci i wspólnie odkrywajcie lokalne dziedzictwo – niech duma z miejsca, z którego pochodzimy, towarzyszy najmłodszym od pierwszych lat życia.

Spacer potrwa około godziny. Na uczestników czeka konkurs z nagrodami dla najbardziej aktywnych osób oraz inne niespodzianki przygotowane przez organizatorów.

Na wydarzenie nie obowiązują zapisy.

Organizator:
→ **Fundacja Brama Epok**
t 513 169 739 @ fundacjabramaepok@o2.pl
Organizator:
→ **Brama Klasztorna**

18 i 26 września

Między historią a wirtualną podróżą – odkrywając kulturę Bydgoszczy i Polski

inscenizacja / pokaz, wykład / prelekcja, wystawa, zwiedzanie

10:00–15:00
Miejsce: Muzeum Oświaty – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bydgoszczy, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 4.

Historia spotyka nowoczesność w Muzeum Oświaty w Bydgoszczy.

Jak nowe technologie pomagają odkrywać i chronić dziedzictwo kulturowe? Odpowiedź na to pytanie poznają uczestnicy wydarzenia organizowanego przez Muzeum Oświaty w Bydgoszczy, które połączy historię, edukację i nowoczesne rozwiązania cyfrowe.

W programie znajdą się: wirtualny spacer, warsztaty, wykład poświęcony legendzie o Mistrzu Twardowskim oraz prezentacja dotycząca wirtualnych muzeów w Polsce. To doskonała okazja, aby przekonać się, jak współczesne technologie ułatwiają dostęp do kultury i pozwalają odkrywać jej bogactwo bez wychodzenia z domu.

Podczas spotkania uczestnicy poznają dziedzictwo edukacyjne regionu, odkryją jego historię oraz dowiedzą się, w jaki sposób cyfrowe narzędzia wspierają ochronę i popularyzację zabytków oraz innych elementów dziedzictwa kulturowego. Wydarzenie pokaże, że nowoczesność może skutecznie wspierać zachowanie przeszłości dla przyszłych pokoleń.

ORGANIZATOR:
→ **Muzeum Oświaty – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bydgoszczy**
t 52 342 65 90 @ muzeum@pbw.bydgoszcz.pl

21 września

Pamięć o przeszłości dla przyszłości

gra miejska / terenowa / questing, inne, wykład / prelekcja, wystawa

9:00–17:00
Miejsce: Biblioteka UKW, ul. Karola Szymanowskiego 3, wejście od strony ul. Michała Ogińskiego.

Wyrusz szlakiem nieistniejących kin, poznaj historię Pomnika Grunwaldzkiego, odkryj architekturę utrwaloną w grafikach i ocal rodzinne fotografie dzięki ich cyfryzacji. Zapraszamy na spotkanie z dziedzictwem, które warto zachować dla przyszłych pokoleń.

Jak chronić dziedzictwo, które z roku na rok znika z naszego otoczenia? Zapraszamy na grę miejską, podczas której odkryjemy miasto dzięki wspomnieniom o bydgoskich kinach i aktorach związanych z naszym regionem. Usłyszymy niezwykle ciekawą, pełną tajemnic historię powstania Pomnika Grunwaldzkiego. Zobaczymy grafiki utrwalające piękno historycznej architektury, a dzięki specjalnie przygotowanemu stanowisku do skanowania będzie można zachować rodzinne historie, digitalizując zdjęcia i dokumenty.

ORGANIZATOR:
→ **Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy**
t 52 326 64 61 @ katarzyna.mrotek@ukw.edu.pl

BYDGOSZCZ

22 września

Utracone, zagrożone, żywe – zabytki bydgoskiej architektury

wykład / prelekcja

15:00–18:00
Miejsce: Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 9

Jak zmieniała się Bydgoszcz i które elementy jej architektonicznego dziedzictwa wymagają dziś szczególnej troski? Zapraszamy na spotkanie o historii miasta, podczas którego spojrzymy na zabytki z perspektywy hasła Europejskich Dni Dziedzictwa – „Przyszłość przeszłości. Dziedzictwo w zagrożeniu".

Na wydarzenie złożą się trzy prezentacje ukazujące różne oblicza bydgoskiej architektury: „Utracone" – przypomnimy wybrane budynki, które z różnych przyczyn bezpowrotnie zniknęły z architektonicznego krajobrazu miasta, „Zagrożone" – zwrócimy uwagę na wartościowe obiekty, często niedoceniane i niepostrzegane jako zabytki, choć stanowią ważną część lokalnego dziedzictwa, „Żywe" – poznamy historię oraz architekturę ul. Konarskiego, przy której znajduje się zabytkowy budynek będący miejscem wydarzenia.

Spotkanie będzie okazją do refleksji nad tym, jak chronić architektoniczne dziedzictwo Bydgoszczy oraz nadawać mu nowe znaczenia, aby zachowało swoją wartość dla kolejnych pokoleń. Opowiemy o zabytkach przypominających lokalną historię, oczekujących na troskę i rewitalizację, a także o tych, które z powodzeniem łączą historyczny charakter z wymogami współczesności.

Ilość miejsc ograniczona, obowiązują zapisy: tel. 572 551 207; e-mail: biuro@tmmb.pl.

Organizator:
- **Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy** t 502 585 427 @ biuro@tmmb.pl

BYDGOSZCZ

25 września

Wystawa „Alfa-Foton – 100 lat bydgoskiego przemysłu fotochemicznego"

wystawa, zwiedzanie

18.00–20.00
Miejsce: Muzeum Fotografii w Bydgoszczy, ul. Karpacka 52

„Alfa-Foton" to wystawa upamiętniająca stulecie powstania przemysłu fotochemicznego w Bydgoszczy. Ekspozycja składa się z unikatowych materiałów, fotografii oraz archiwaliów związanych z najważniejszymi okresami działania zakładów.

Uruchomiona przez Mariana Dziatkiewicza w 1926 r. Fabryka Płyt i Papierów Fotograficznych Alfa była pierwszym w Polsce zakładem tego rodzaju o możliwościach przemysłowych. Po drugiej wojnie światowej fabryka była jednym z fundamentów powstania Bydgoskich Zakładów Fotochemicznych „Foton". Muzeum Fotografii powstało jako jednostka akademicka, w celu zabezpieczenia dorobku likwidowanych zakładów „Foton" oraz środowiska z nim związanego.

Projekt „Foton" jest dofinansowany ze środków Miasta Bydgoszczy. Patronat:
Rafał Bruski Prezydent Miasta Bydgoszczy

Organizator:
- **Muzeum Fotografii w Bydgoszczy przy Wyższej Szkole Gospodarki**

t 22 439 04 19 @ malgorzata.chyla@bydgoszcz.ap.gov.pl

Partnerzy:
- **Akademia Przestrzeń Kreatywna, Szlak TeH20, Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa, Notes Na 6 Tygodni, Fundacja Gaudeamus przy Wyższej Szkole Gospodarki**

25 września

Prelekcja „W trosce o Bibliotekę Bernardynów – dzieje ochrony kolekcji”

wystawa, zwiedzanie

17:00–19:30
Miejsce: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Witolda Bełzy, Stary Rynek / Długa 39–41.

Jak chroniono bezcenne zbiory Biblioteki Bernardynów na przestrzeni wieków? Jak wydarzenia historyczne wpływały na losy zabytkowych ksiąg i w jaki sposób zmieniały się metody ich konserwacji?

Zapraszamy na fascynującą prelekcję poświęconą dziejom ochrony kolekcji pobernardyńskiej – wyjątkowego dziedzictwa narodowego. Podczas spotkania uczestnicy poznają historię zbiorów, wyzwania związane z ich zachowaniem oraz kulisy pracy konserwatora zabytków.

Wykład poprowadzi Małgorzata Klepczyńska – konserwator-restaurator papieru i skóry z Działu Zbiorów Specjalnych WiMBP w Bydgoszczy.

Po zakończeniu prelekcji zapraszamy na zwiedzanie Biblioteki Bernardynów, podczas którego będzie można z bliska poznać to wyjątkowe miejsce i jego niezwykłe zbiory.

Zapisy: tel. 52 339 92 02.

Organizator:
→ **Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy**
t 52 339 92 02 @ zbioryspecjalne@wimbp.bydgoszcz.pl

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy

26 września

Wikliniarskie tradycje Bydgoszczy i regionu

inscenizacja / pokaz, lekcje muzealne / biblioteczne, warsztaty, wystawa, zwiedzanie

11:00–16:00
Miejsce: Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, ul. Grodzka 7–11, ul. Spichlerna, ul. Jatki

Motywem przewodnim bydgoskich obchodów będą wikliniarskie tradycje Bydgoszczy i regionu.

Pochylimy się nad dawnym zawodem, który obecnie przeżywa swoisty renesans. Opowiemy o czerpaniu inspiracji z bogatego dziedzictwa wikliniarskiego, wytwarzaniu i sprzedaży wyrobów z młodych pędów wierzby.

Organizatorzy:
→ **Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Barka LEMARA w Bydgoszczy, Szlak TeH2O Szlak Wody Przemysłu i Rzemiosła w Bydgoszczy**
t 52 52 53 810 @ anna.nadolska@muzeum.bydgoszcz.pl

MUZEUM OKRĘGOWE W BYDGOSZCZY

Barka Lemara

TeH2O

CHEŁMNO

20 I 27 września

Spacerki po Chełmnie

wycieczka / spacer

godz. 11:00–12:30 i 11:00–13:00
Miejsce: zbiórka – Ratusz, ul. Rynek 28

20 września
Zachęcamy do uczestnictwa w wyjątkowym spacerze po Chełmnie, podczas którego uczestnicy poznają jego bogate dziedzictwo historyczne i architektoniczne oraz fascynujące związki miasta z rodziną Mikołaja Kopernika.

W ramach „Weekendu na Szlaku Kopernikowskim" przewodniczka Jolanta Jaszczak poprowadzi uczestników przez chełmińską starówkę śladami rodziny Koperników. Na trasie znajdą się m.in. kościół farny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, dawna Akademia Chełmińska – prawdopodobne miejsce nauki Mikołaja i Andrzeja Kopernikowców, klasztor benedyktynek związany z historią siostrzenicy astronoma oraz pomnik Kaspra i Krystyny na Starych Plantach.

27 września
Zapraszamy na spacer organizowany w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa odbywających się pod hasłem „Przyszłość przeszłości. Dziedzictwo w zagrożeniu", połączony z obchodami 775. rocznicy odnowienia Przywileju chełmińskiego.

Przewodniczka Elżbieta Pawelec opowie o średniowiecznym układzie urbanistycznym Chełmna i jego znaczeniu dla rozwoju miasta. Na trasie znajdą się m.in. rynek, ratusz z „prętem chełmińskim", kościół pw. św. Piotra i św. Pawła, mury obronne, Brama Grudziądzka, „ławeczka zakochanych", ul. Grudziądzka oraz kościół farny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

Oba spacery będą doskonałą okazją do poznania historii jednego z najcenniejszych zespołów urbanistycznych w Polsce oraz odkrycia miejsc, które od wieków współtworzą dziedzictwo kulturowe regionu.

ORGANIZATOR:
→ **Koło Przewodników PTTK w Chełmnie, Muzeum Ziemi Chełmińskiej**
t 56 686 16 41 @ edukacja@muzeumchelmno.pl

CIECHOCINEK

19 września

Zwiedzanie Dworku Prezydenta RP

inscenizacja / pokaz, lekcje muzealne / biblioteczne, warsztaty, wystawa, zwiedzanie

11:00–13:00
Miejsce: Dworek Prezydenta RP w Ciechocinku, ul. Leśna 3

Zapraszamy do zwiedzania Dworku Prezydenta RP w Ciechocinku oraz wystawy „Niepodległa. Ojcowie Niepodległości", poświęconej wybitnym postaciom, które odegrały kluczową rolę w odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku.

Ekspozycja, uroczyście otwarta 22 stycznia 2018 roku przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę, przybliża sylwetki mężów stanu, przywódców politycznych, społecznych i wojskowych, których działalność przyczyniła się do odrodzenia państwa polskiego po latach zaborów.

W zabytkowym dworku można zobaczyć wizerunki m.in. Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, a także poznać ich wkład w budowę niepodległej Polski. Zwiedzanie będzie okazją do refleksji nad wydarzeniami, które ukształtowały współczesną historię naszego kraju, oraz do odkrycia miejsca będącego ważnym elementem dziedzictwa Ciechocinka.

Zwiedzanie Ciechocinka z przewodnikiem

wycieczka / spacer, zwiedzanie

20 września

10:00–13:00

Miejsce: zbiórka – Fontanna Grzybek, ul. Zdrojowa 2b

Odkryj Ciechocinek – perłę polskich uzdrowisk

Zapraszamy na spacer z przewodnikiem po Ciechocinku – najsłynniejszym uzdrowisku w Polsce, którego historia, architektura i wyjątkowy klimat od lat przyciągają kuracjuszy oraz turystów z całego kraju.

Podczas wspólnej wędrówki odwiedzimy najbardziej charakterystyczne miejsca miasta, w tym słynne tężnie solankowe oraz malowniczy Park Zdrojowy. Przewodnik opowie o historii Ciechocinka, jego zabytkowej architekturze oraz postaciach, które na trwałe wpisały się w dzieje uzdrowiska.

Zwieńczeniem spaceru będzie wizyta w Muzeum Warzelni Soli i Lecznictwa Uzdrowiskowego, gdzie uczestnicy poznają historię warzenia soli oraz rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego – dziedzictwa, które od ponad dwóch stuleci stanowi o wyjątkowym charakterze Ciechocinka.

To doskonała okazja, by odkryć miejsca, które od pokoleń łączą historię, kulturę i tradycję z troską o zachowanie dziedzictwa dla przyszłych pokoleń.

Organizator:
→ **Urząd Miejski w Ciechocinku**
t 544 160 160 @ it@ciechocinek.pl
Partner:
→ **Uzdrowisko Ciechocinek S.A.**

30 września i 1 października

Sympozjum Europejskie Dni Dziedzictwa w „Solankowej Dolinie”

inscenizacja / pokaz, koncert, konferencja, wykład / prelekcja, zajęcia edukacyjne

10:00–20:00

Miejsce: Sanatorium Uzdrowiskowe „Zdrowie”, ul. Piłsudskiego 3, Pensjonat „Panna i Lew”, ul. Staszica 4

Zapraszamy na Europejskie Dni Dziedzictwa w „Solankowej Dolinie”, „Przyszłość przeszłości. Dziedzictwo w zagrożeniu” oraz II Międzynarodowy Dzień Lekarza pamięci dr. Romana Ignatowskiego

Będzie to wydarzenie łączące ochronę dziedzictwa kulturowego i przyrodoleczniczego Ciechocinka z debatą o przyszłości uzdrowiska, perspektywach rozwoju i zagrożeniach Solankowej Doliny, ochronie Fabryki Soli i szansach związanych z wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Program obejmuje: panele ekspertów, wykłady, dyskusje o wpisie na Listę UNESCO, historii solowarstwa, zdrowym i długim życiu, a także spacery edukacyjno-terapeutyczne i koncert.

Organizator:
→ **Fundacja „W Solankowej Dolinie”**
t 602 374 494 @ fundacja@wsolankowejdolinie.pl

CIELĘTA

29 września

IV Festiwal Drożdżówki w Cielętach

warsztaty, wykład / prelekcja, zajęcia edukacyjne

17:00–19:00
Miejsce: Cielęta 15

Koło Gospodyń Wiejskich w Cielętach zaprasza na IV Festiwal Drożdżówki, który już na stałe wpisał się w program Europejskich Dni Dziedzictwa. To wyjątkowe wydarzenie łączy kulinarne tradycje regionu z pielęgnowaniem lokalnego dziedzictwa i wspólnym świętowaniem.

W programie festiwalu znajdzie się m.in. Narodowe Czytanie „Dziadów" Adama Mickiewicza, a także warsztaty, degustacja tradycyjnych wypieków oraz liczne atrakcje dla całych rodzin. Będzie to doskonała okazja do poznania bogactwa lokalnych smaków, tradycji i zwyczajów ziemi michałowskiej.

Zapraszamy do Cieląt, by wspólnie odkrywać dziedzictwo regionu, spotkać się z jego mieszkańcami i spędzić czas w wyjątkowej, rodzinnej atmosferze.

Zadanie dofinansowane jest ze środków Gminy Brodnica.

Organizator:
→ **Koło Gospodyń Wiejskich w Cielętach**
t 513 169 739 @ fundacjabramaepok@o2.pl

GÓRSK

19 września

Muzyka i sztuka ludowa to nasze dziedzictwo

koncert, konkurs, wykład / prelekcja

14:00–22:00
Miejsce: Dom Kultury w Górsku, ul. Leśna13/1, Centrum Edukacji Młodzieży w Górsku im. ks. Jerzego Popiełuszki, ul. ks. Bronisława Markiewicza 10

Zapraszamy do Górska na Europejskie Dni Dziedzictwa – wydarzenie, podczas którego będzie można poznać bogactwo lokalnej kultury, tradycji i historii.

W programie znalazł się XI Przegląd Zespołów Ludowych, prezentujący różnorodność muzyki i folkloru regionu, a także możliwość zwiedzenia Muzeum Regionalnego i Multimedialnego im. ks. Jerzego Popiełuszki, przybliżającego historię miejsca oraz postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki.

Na uczestników wydarzenia czeka też prelekcja pt. „Różnorodność stroju ludowego w województwie kujawsko-pomorskim", poświęcona bogactwu regionalnych tradycji i ich znaczeniu dla zachowania dziedzictwa kulturowego. Muzycznym zwieńczeniem będzie koncert gminnej orkiestry dętej.

Wydarzenie w Górsku to doskonała okazja, aby odkryć różnorodność dziedzictwa regionu oraz wspólnie świętować Europejskie Dni Dziedzictwa w atmosferze pełnej muzyki, historii i lokalnych tradycji.

Organizator:
→ **Dom Kultury w Górsku**
t 606 998 523 @ renata.dobrowolska3@wp.pl

GRUDZIĄDZ

19 września

Barwne sploty – tworzenie miniaturowej makatki – Warsztaty rodzinne

warsztaty

10:00–12:00
Miejsce: Spichrz 17, ul. Spichrzowa 17

Z okazji przypadających Europejskich Dni Dziedzictwa przyjrzymy się jednemu z najstarszych rzemiosł świata, jakim jest tkactwo.

Ze względu na jego ogromne bogactwo i duże wartości estetyczne, a także ciekawą historię, warto ocalić od zapomnienia tę dziedzinę sztuki ludowej. Dawniej, prawie w każdym domu znajdowało się krosno, na którym wytwarzano tkaniny, a umiejętności przekazywano z pokolenia na pokolenie.

Podczas naszego spotkania, na własnoręcznie przygotowanym tekturowym krośnie, utkamy z kolorowych włóczek i materiałów miniaturową makatkę. Będzie to okazja, by w twórczej atmosferze samodzielnie wykonać wyjątkową pracę i przybliżyć sobie piękno unikalnego rzemiosła.

Odbiorcy: od 6 roku życia
Zapisy: tel. 56 46 590 63 w. 18

W obliczu czasu. Spacer po kruchym dziedzictwie Grudziądza

wycieczka / spacer, zwiedzanie

19 września
16:00–18:00
Miejsce: zzbiórka przed Gmachem Głównym Muzeum w Grudziądzu, ul. Wodna 3-5

Grudziądz to miasto, którego historię zapisano w cegle. Podczas spaceru przyjrzymy się zabytkom, które przez wieki opierały się upływowi czasu, ale dziś wymagają naszej uwagi i troski.

Odwiedzimy nadwiślańskie spichlerze, mury miejskie, historyczne kamienice oraz miejsca, gdzie dawna zabudowa przetrwała już tylko w pamięci i na archiwalnych fotografiach. Spacer będzie okazją do rozmowy o wyzwaniach związanych z ochroną dziedzictwa oraz o tym, dlaczego zachowanie zabytków jest ważne dla tożsamości miasta i jego przyszłych pokoleń.

Wtorek muzealny „Zabytek na ławie oskarżonych" z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa

lekcje muzealne / biblioteczne

20 września
12:00–13:30
Miejsce : Muzeum Handlu Wiślanego, ul. Spichrzowa 33-35

Czy każdy stary budynek zasługuje na ochronę? Kto decyduje, co jest zabytkiem? Czy historia może przegrać z kosztami remontu, potrzebami mieszkańców albo zmianami zachodzącymi w mieście?

Lekcja będzie okazją do rozmowy o tym, czym jest zabytek, jaką wartość mają materialne ślady przeszłości oraz dlaczego ochrona dziedzictwa często wymaga trudnych wyborów.
Odbiorcy: uczniowie szkół ponadpodstawowych. Zapisy: tel. 56 46 590 63 w.62

ORGANIZATOR:
→ **Muzeum im. ks. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu**
t 56 465 90 63 @ promocja@muzeum.grudziadz.pl

MUZEUM IM. KS. DR. WŁADYSŁAWA ŁĘGI W GRUDZIĄDZU

GRUTA

26 września

Co ma piernik do wiatraka? Czyli, czy przeszłość wpływa na przyszłość

warsztaty, wykład / prelekcja

10.00–13.00
Miejsce: Gminna Biblioteka Publiczna im. Wiktora Kulerskiego w Grucie, Gruta 69

Odkryj zabytki regionu i poznaj gwarę grudziądzką.

Zapraszamy na wydarzenie, podczas którego uczestnicy będą mogli spojrzeć na dziedzictwo kulturowe regionu z dwóch perspektyw, materialnej i niematerialnej. Program rozpocznie dwugodzinna prelekcja regionalisty Tomasza Piwowarskiego poświęcona zabytkom naszej wsi, gminy i okolic. Wykład, wzbogacony prezentacją multimedialną, przybliży najciekawsze obiekty. Zabytki zostaną zaprezentowane zgodnie z ich pierwotną funkcją, co pozwoli lepiej zrozumieć ich znaczenie oraz rolę w historii regionu.

Po prelekcji uczestnicy wezmą udział w interaktywnych warsztatach „Co ma piernik do wiatraka?", poświęconych gwarze grudziądzkiej. Zajęcia, przygotowane przez dyrektor biblioteki Annę Fabrykiewicz, będą okazją do poznania lokalnego dziedzictwa językowego oraz odkrycia bogactwa regionalnych wyrażeń i tradycji. To wyjątkowa propozycja dla wszystkich, którzy chcą lepiej poznać historię, kulturę i język naszego regionu oraz przekonać się, jak różnorodne jest dziedzictwo województwa kujawsko-pomorskiego.

ORGANIZATOR:
→ **Gminna Biblioteka Publiczna im. Wiktora Kulerskiego w Grucie**
t 564 683 848 @ biblioteka@gruta.pl

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. WIKTORA KULERSKIEGO W GRUCIE

INOWROCŁAW

18 września

Gimnazjum Królewskie w Inowrocławiu w czasach Jana Kasprowicza

zwiedzanie, wycieczka / spacer

16.00–18.00
Miejsce: Wejście główne do I LO im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu

Poznaj historię szkoły, życie gimnazjalistów oraz młodzieńcze lata i twórczość jednego z najwybitniejszych polskich poetów.

Zapraszamy na wyjątkową podróż do czasów gimnazjalnych Jana Kasprowicza. Uczestnicy zwiedzą zabytkowy gmach dawnego gimnazjum oraz muzeum szkolne z pamiątkami z epoki. Poznają historię szkoły, realia życia uczniów, sylwetki wybitnych wychowanków i nauczycieli oraz młodzieńcze lata poety. W programie także zwiedzanie zabytkowej sali gimnastycznej z 1880 roku – jednej z najstarszych w Wielkim Księstwie Poznańskim.

Inowrocław w czołówce europejskich trendów architektonicznych

wycieczka / spacer

19 września
11:00–12:30
Miejsce: Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Inowrocławiu, al. Henryka Sienkiewicza 48

Jak rodziło się nowoczesne oblicze Inowrocławia? Na początku XX wieku miasto przechodziło dynamiczne przemiany, stając się nie tylko cenionym uzdrowiskiem, ale również miejscem, w którym realizowano innowacyjne rozwiązania architektoniczne.

Już na początku XX wieku, około 1910 roku, Inowrocław z odwagą sięgał po nowoczesne europejskie koncepcje architektoniczne i urbanistyczne. Dynamiczny rozwój miasta jako uzdrowiska sprawił, że wdrażano rozwiązania inspirowane najnowszymi trendami z europejskich ośrodków, łącząc funkcjonalność, estetykę i dbałość o przestrzeń publiczną.

Elementy sztuki, dekoracji – sgraffita, mozaiki czy murale

wycieczka / spacer

26 września
10:00–12:30
Miejsce: Urząd Miasta Inowrocławia, ul. Ratuszowa 36

Podczas wydarzenia odkryjemy zarówno historyczne sgraffita, będące wyjątkowym przykładem dekoracji architektonicznej, jak i współczesne murale, które nadają przestrzeni miejskiej nowy charakter.

Zapraszamy na spacer z przewodnikiem poświęcony sztuce obecnej w przestrzeni miejskiej Inowrocławia. Uczestnicy poznają historię i znaczenie dekoracji zdobiących elewacje budynków i ścian wewnątrz budynków. Wysłuchają opowieści o ich powstawaniu, od sgraffita i mozaik po współczesne murale. W trakcie wędrówki odkryją ukryte symbole, artystyczne detale oraz opowieści zapisane na murach i ścianach.

Organizator:
→ **PTTK Oddział w Inowrocławiu**
t 602 596 689 @ jandu1@op.pl

INOWROCŁAW

19 września

Murem za przeszłością

rekonstrukcja historyczna, warsztaty, wykład / prelekcja, wystawa

10:00–15:00
Miejsce: Kujawskie Centrum Kultury, ul. Kasztelańska 22

Przenieś się w czasie do średniowiecznego Inowrocławia! W niezwykłej scenerii murów obronnych i ekspozycji archeologicznej „Askaukalis" odkryjesz, jak współcześnie chroni się, bada i popularyzuje historię i dziedzictwo kulturowe miasta.

Na uczestników czeka wyjątkowa podróż przez epoki. W programie znajdzie się zwiedzanie wystawy archeologicznej z przewodnikiem, widowiskowe pokazy rekonstruktorów prezentujących życie i uzbrojenie z różnych okresów dziejów, a także prelekcja poświęcona ochronie reliktów przeszłości. Poznają historię rewitalizacji średniowiecznych murów obronnych oraz plany związane z dalszym odkrywaniem i przywracaniem historycznego oblicza Inowrocławia.

Uzupełnieniem wydarzenia będzie kameralna wystawa XX-wiecznych przedmiotów inspirowanych symboliką starożytną, pokazująca, jak motywy sprzed tysięcy lat wciąż przenikają do współczesnej kultury.

To doskonała okazja, by zobaczyć historię z bliska, spotkać pasjonatów dawnych dziejów i przekonać się, że przeszłość wciąż żyje – wystarczy tylko dać jej szansę opowiedzieć swoją historię.

Wojna oczami historii – diorama i rekonstrukcja

inscenizacja / pokaz

26 I 27 września
10:00–15:00
Miejsce: KInowrocław, pl. Klasztorny 2

Wejdź do świata, w którym historia ożywa. Realistyczna diorama, rekonstruktorzy, repliki broni i warsztaty alfabetu Morse'a sprawią, że wydarzenia II wojny światowej staną się bliskie i zrozumiałe dla uczestników w każdym wieku.

Historia najlepiej przemawia wtedy, gdy można jej doświadczyć. Uczestnicy przeniosą się w realia II wojny światowej dzięki rozbudowanej dioramie historycznej i stanowiskom rekonstrukcyjnym. W programie: sceny z powstania warszawskiego, stanowisko niemieckie, polowy punkt medyczny, prezentacja replik broni oraz warsztaty telegrafii z nauką alfabetu Morse'a. To wyjątkowa okazja, by poznać historię poprzez bezpośrednie doświadczenie.

Organizator:
→ Kujawskie Centrum Kultury
t 506 530 631 @ p.smudzinski@kckino.pl
Partnerzy:
→ Miasto Inowrocław, Archery Club Munin, Grupa Rekonstrukcji Historycznej Szlakami Pamięci

26 września

Przyszłość inowrocławskiego dziedzictwa drukarskiego

wycieczka / spacer, zwiedzanie

10:00–13:00
Miejsce: Drukarnia POZKAL, ul. Cegielna 10/12

Poznaj tajemnice inowrocławskiego dziedzictwa drukarskiego.

Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu we współpracy z Drukarnią POZKAL zaprasza na wyjątkowe wydarzenie, które pozwoli odkryć historię i współczesność jednej z najważniejszych gałęzi lokalnego przemysłu.

Podczas spaceru z regionalistą uczestnicy poznają fascynujące dzieje inowrocławskiego drukarstwa oraz jego znaczenie dla rozwoju miasta i regionu. Głównym punktem programu będzie zwiedzanie Drukarni POZKAL – jednej z najbardziej rozpoznawalnych i znaczących firm związanych z branżą poligraficzną w Inowrocławiu.
Pod opieką pracowników zakładu uczestnicy zajrzą do miejsc na co dzień niedostępnych dla zwiedzających, poznają historię drukarni, specyfikę jej działalności oraz kolejne etapy powstawania książek i innych materiałów drukowanych. Dowiedzą się również, z jakimi wyzwaniami mierzą się dziś drukarze i pozostali specjaliści, których praca składa się na funkcjonowanie nowoczesnej drukarni.

To doskonała okazja, by poznać przemysłowe dziedzictwo Inowrocławia oraz przekonać się, jak tradycyjne rzemiosło łączy się ze współczesnymi technologiami, tworząc ważny element dziedzictwa kulturowego regionu.

Organizator:
→ Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu
t 52 356 77 01 @ regionalna@bmino.pl
Partnerzy:
→ Miasto Inowrocław, Drukarnia POZKAL

INOWROCŁAW

27 września

Z teraźniejszości w praprzeszłość – archeologiczna wycieczka rowerowa

wycieczka / spacer

10:00–15:00
Miejsce: Dom Rodziny Jana Kasprowicza w Szymborzu (Oddział Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu), ul. Wielkopolska 11

Zapraszamy na niezwykłą wycieczkę w przeszłość od Szymborza do Szarleja.

Dziedzictwo archeologiczne jest jednym z najbardziej wrażliwych na współczesność elementów przeszłości. Na rowerach odwiedzimy stanowiska archeologiczne datowane od mezolitu po nowożytność. Podróży towarzyszyć będzie prezentacja, skrytych w sakwach, zabytków archeologicznych. Wycieczkę poprowadzą archeolodzy prowadzący badania w rejonie Inowrocławia.

Wycieczka wpisuje się w obchody Roku Jana Kasprowicza w Powiecie Inowrocławskim.

Obowiązują zapisy pod numerem 52 357 58 73

Organizator:
→ **Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu**
t 52 357 58 73 @ archeologia@muzeum-inowroclaw.pl

OSTROWO

18 września

Ocalić od zapomnienia. Zwiedzanie kościoła pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Ostrowie

zwiedzanie

10:00–12:00
Miejsce: Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Ostrowie, Ostrowo 21A

Odkryj zapomnianą perłę sakralnego dziedzictwa Kujaw.

Zapraszamy do zwiedzania kościoła pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Ostrowie koło Gniewkowa – niewielkiej, lecz niezwykle interesującej świątyni, skrywającej bogatą historię i cenne zabytki.

Położony z dala od głównych szlaków komunikacyjnych kościół przez lata pozostawał nieco zapomniany. Wzniesiony w 1892 roku w stylu neogotyckim jest świadectwem lokalnego dziedzictwa architektonicznego oraz wielowiekowej tradycji religijnej regionu.

Najcenniejszym elementem wyposażenia świątyni jest znajdujący się w ołtarzu głównym, słynący łaskami obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, zasłaniany obrazem św. Anny. Pierwsze wzmianki o cudach i uzdrowieniach przypisywanych temu wizerunkowi pochodzą z kroniki parafialnej z 1763 roku, co czyni kościół ważnym miejscem kultu i świadectwem duchowego dziedzictwa Kujaw.

Wizyta w kościele będzie okazją do poznania jego historii, architektury oraz wyjątkowych zabytków, a także do odkrycia miejsca, które mimo swojego kameralnego charakteru od wieków zajmuje ważne miejsce na mapie lokalnego dziedzictwa.

Organizatorzy:
→ **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie**
t 661 116 068 @ k.podczaska@kisgniewkowo.pl

PIŁA

27 września

gra miejska / terenowa / questing, inscenizacja / pokaz, koncert, rekonstrukcja historyczna, spektakl, wycieczka / spacer, wykład / prelekcja, zwiedzanie

Europejskie Dni Dziedzictwa w Górniczej Wiosce

11:00–17:00
Miejsce: Górnicza Wioska, ul. Świerkowa 11

Podziemna kopalnia węgla brunatnego w Borach Tucholskich? Czy wiecie, że ponad 100 lat temu w tej części Polski wydobywano węgiel brunatny z szybów i sztolni? Historia górnictwa w Borach Tucholskich wciąż kryje wiele tajemnic.

W Górniczej Wiosce czeka na Was opowieść o górnikach, codziennym życiu i niezwykłej historii tego regionu. Będziecie mogli wyruszyć na poszukiwanie skarbu Wilhelma Krugera w terenowej grze typu quest, a także spotkać ducha kopalni – Skarbnika.

Podczas wizyty zobaczycie pokaz wypiekania wafli na starej wafelnicy oraz chleba w piecu chlebowym. Czeka na Was również interaktywna przygoda w Starej Maszynowni, seans filmowy w kinie 1D oraz teatr z humorem opowiadający o Borach Tucholskich.

Nie zabraknie także pokazu odpalania starych lamp górniczych. Całość dopełni koncert i potańcówka z Bory Tucholskie Folk Music.

To propozycja dla tych, którzy chcą nie tylko usłyszeć historię Borów Tucholskich, ale również jej doświadczyć – poprzez opowieść, zabawę, muzykę i spotkanie z dziedzictwem dawnego górnictwa.

Organizator:
→ **Stowarzyszenie Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO”, Przedsiębiorstwo Społeczne Górnicza Wioska Sp. z o.o.**
t 602 617 479 @ buko@las.pl

SICIENKO

11 września

inne, wykład / prelekcja

Węgierski salonik

18:00–22:00
Miejsce: Pałac w Sicienku, ul. Bydgoska 11

Węgierski salonik – wyjątkowy wieczór w odrestaurowanym pałacu w Sicienku. Poznaj węgierskie dziedzictwo kulinarne i obejrzyj interesujący film.

Węgierski salonik to wyjątkowy wieczór organizowany w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2026. Spotkamy się w pięknie odrestaurowanym Pałacu w Sicienku, który dzięki przeprowadzonej rewitalizacji odzyskał swój dawny charakter i dziś ponownie służy mieszkańcom. Jego historia pokazuje, jak ważna jest troska o nasze dziedzictwo i jego zachowanie dla przyszłych pokoleń. Podczas wydarzenia zapraszamy na krótką prezentację na temat węgierskiego dziedzictwa kulinarnego, a następnie na pokaz filmu „Moja matka i inni z rodziny”.

Organizator:
→ **Centrum Kultury w Sicienku**
t 793 802 229 @ dyrektor@cksicienko.pl

SIELEC

18, 19, 20, 22 września

Od mieszka po analog – torebki

wystawa

18 września – 14:00–17:00
19 września – 11:00–17:00
20 września – 11:00–17:00
22 września – 11:00–17:00

Miejsce: Dwór Marzeń w Sielcu, Sielec 1

Torebka mówi wszystko. Jest częścią życia i sposobem jego organizacji. Była od zawsze. Nosiły ją kobiety oraz mężczyźni. Czy przechodzi do lamusa? A może jest świadectwem przeszłości?

Torebka zawierała czasami całe życie, dobytek, a czasami pełniła rolę atrybutu. Zdarzało się, że była wszystkim, synonimem zamożności, statusu, albo kaprysem. Pokazane zostaną trzy torebki, z trzech pokoleń – babki, matki oraz córki. Wszystko z jednej kolekcji, jednego domu i kilku szaf. Balowe, tęskne samoróbki, kaprysy. Seryjne, niepowtarzalne, osobiste.

Organizator:
→ Dwór Marzeń (Muzeum Dwór Marzeń z Izbą Admiralską Józefa Unruga)
t 604 401 466 @ dwormarzen@op.pl

SKĘPE

19 września

Przyszłość przeszłości. Dziedzictwo w zagrożeniu – Skępe na przestrzeni dziejów

inne

10:00–13:00
Miejsce: ul. Kościelna 2

Sprawdź swoją wiedzę o historii Skępego i ziemi dobrzyńskiej!

Serdecznie zapraszamy do udziału w plenerowym quizie historycznym poświęconym dziejom Skępego oraz ziemi dobrzyńskiej. To doskonała okazja, by w ciekawy i angażujący sposób poznać historię regionu, odkryć mniej znane fakty oraz sprawdzić swoją wiedzę o miejscach, które od wieków współtworzą lokalne dziedzictwo.

Na uczestników czeka test zawierający pytania dotyczące najważniejszych wydarzeń, postaci i zabytków. Zarówno mieszkańcy Skępego, jak i goście będą mogli przekonać się, jak wiele fascynujących historii kryje ta część województwa kujawsko-pomorskiego.

Quiz odbędzie się w plenerze, w sobotnie przedpołudnie i południe, tworząc doskonałą okazję do rodzinnego spędzenia czasu i wspólnego odkrywania lokalnej historii. Za udział w wydarzeniu przewidziano symboliczne nagrody dla uczestników.

Organizator:
→ Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Skępem
t 54 287 70 15 @ biblioteka@skepe.pl

SOLEC KUJAWSKI

18 września

III Memoriał Johna Damskiego

inne, wystawa, zajęcia edukacyjne

10:00–14:00
Miejsce: Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Solcu Kujawskim, ul. Tartaczna 25

Historia, odwaga i sport połączą się podczas wydarzenia poświęconego Johnowi Damskiemu.

Wydarzenie upamiętnia postać Johna Damskiego, mieszkańca Solca Kujawskiego, który podczas II wojny światowej z narażeniem życia ratował Żydów, za co 24 marca 1988 roku został uhonorowany tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Impreza obejmuje wystawę prezentującą postać Johna Damskiego oraz rywalizację sportową uczniów. Popularyzacja historii przez sport nawiązuje do osiągnięć Damskiego, ponieważ trenował on lekkoatletykę i piłkę nożną, należąc do Towarzystwa Gimnastycznego Sokół.

Przemysłowe dziedzictwo kolejowe – spacer historyczny w Solcu Kujawskim

wycieczka / spacer

19 września
10:00–12:00
Miejsce: spacer rozpocznie przy ul. Toruńskiej 8 przy budynku Muzeum Solca im. Księcia Przemysła

Jak wyglądał Solec Kujawski, gdy rozwój kolei otwierał przed miastem nowe możliwości? Podczas spaceru historycznego po terenach dawnej nasycalni dzieci poznają historię kolejnictwa oraz jego znaczenie dla przemian gospodarczych i społecznych miasta.

Spacer jest częścią projektu „Od Przemysła do przemysłu. Rzemiosło i technika w dziejach Solca Kujawskiego". To okazja, aby odkryć ślady przemysłowej przeszłości miasta i dowiedzieć się, jak kolej wpłynęła na jego rozwój, powstawanie nowych miejsc pracy oraz codzienne życie mieszkańców.

Podczas spotkania uczestnicy poznają historię dawnej nasycalni, przyjrzą się pracy związanej z kolejnictwem i dowiedzą się, dlaczego kolej odegrała tak ważną rolę w dziejach Solca Kujawskiego. Opowieści o torach, drewnie, kolejarzach i przemysłowej codzienności pozwolą spojrzeć na znane miejsca z zupełnie nowej perspektywy.

To spotkanie z lokalną historią, podczas którego dzieci będą mogły nie tylko słuchać, lecz także obserwować, odkrywać i zadawać pytania. Wspólnie poszukamy śladów przeszłości i przekonamy się, jak rozwój kolei pomógł kształtować współczesny Solec Kujawski.

ORGANIZATOR:
→ **Stowarzyszenie Rozwoju Solca Kujawskiego**
t 724 708 835 @ aiedybowska@gmail.com
ORGANIZATOR:
→ **Muzeum Solca im. Księcia Przemysła w Solcu Kujawskim, Koło historyczne przy Szkole Podstawowej nr 4 w Solcu Kujawskim**

SOLEC KUJAWSKI

20 września

Kolejowa sprawa i Czarna Warszawa

wycieczka / spacer

10:00–13:00
Miejsce: zbiórka – Solec Kujawski, ul. Stefana Roweckiego „Grota" 3 (parking przy hali OSiR)

Budynki infrastruktury kolejowej w Solcu Kujawskim znajdują się w różnym stanie zachowania. Podczas spaceru poznamy ich historię oraz zagrożenia, przed którymi dziś stoją. Odwiedzimy również Otorowo, gdzie zobaczymy charakterystyczny budynek zwany „Czarną Warszawą".

Spośród obiektów kolejowych w Solcu Kujawskim dawny, nieczynny dworzec najlepiej wpisuje się w hasło tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa: „Przyszłość przeszłości. Dziedzictwo w zagrożeniu". Jaka jest jego historia? Jakie są jego perspektywy na przyszłość? W jakim stanie znajdują się pozostałe budynki kolejowe w Solcu Kujawskim? Dlaczego w przypadku „Czarnej Warszawy" w Otorowie można patrzeć w przyszłość z większym optymizmem? Na te i wiele innych pytań postaramy się odpowiedzieć podczas spaceru tematycznego z Solca Kujawskiego do Otorowa.

Organizator:
→ **Muzeum Solca im. Księcia Przemysła w Solcu Kujawskim, Klub Turystów Pieszych PTTK „Horyzont" Solec Kujawski**
t 660 170 356 **@** lukaszwojtecki1@wp.pl

STRZELNO

18 września

Doświadczanie przeszłości. Straty i szanse

wykład / prelekcja, zwiedzanie

17:00–19:00
Miejsce: Dom Kultury w Strzelnie, ul. Gimnazjalna 26, Izba Kujawska im. J. W. Szulczewskiego z siedzibą w Ciechrzu

Zapraszamy na spotkanie w Domu Kultury w Strzelnie, połączone z prelekcją poświęconą dotychczasowym stratom w dziedzictwie materialnym i kulturowym ziemi strzeleńskiej oraz możliwościom skutecznego zapobiegania ich dalszemu pogłębianiu.

Będzie to okazja do refleksji nad tym, jak wiele bezpowrotnie utraciliśmy oraz jak wspólnymi siłami możemy chronić i zachować to, co wciąż stanowi cenne świadectwo historii i tożsamości naszego regionu.

Po zakończeniu prelekcji uczestnicy będą mieli możliwość zwiedzenia Izby Kujawskiej im. J. W. Szulczewskiego z siedzibą w Ciechrzu. Jej zbiory w wyjątkowy sposób ukazują, jak można ocalić elementy dawnej rzeczywistości ziemi strzeleńskiej, zachowując je dla przyszłych pokoleń. To miejsce, które pomaga podtrzymywać zarówno pamięć indywidualną, jak i społeczną, przypominając o wartościach i tradycjach w nieustannie zmieniającym się świecie.

Organizator:
→ **Koło Polskiego Towarzystwa Historycznego w Strzelnie**
t 510 183 254 **@** jaceksech@gmail.com

26 września

Przyszłość pałuckich tradycji

warsztaty, wykład / prelekcja, wystawa

15:00–18:00
Miejsce: Szubiński Dom Kultury, ul. Kcyńska 13

Zachęcamy do wzięcia udziału w wydarzeniu, które zostanie poświęcone dziedzictwu kulturowemu Pałuk. W programie znajdą się: spotkanie z twórcami ludowymi, prezentacja haftu i zdobnictwa pałuckiego, wystawa rękodzieła oraz warsztaty wykonywania tradycyjnych ozdób.

Podczas Europejskich Dni Dziedzictwa wspólnie zastanowimy się nad przemianami zachodzącymi we współczesnej kulturze ludowej oraz porozmawiamy o tym, jak chronić i przekazywać lokalne tradycje kolejnym pokoleniom. Uczestnicy będą mogli nie tylko poznać bogactwo pałuckiego rękodzieła, lecz także spróbować własnych sił w tworzeniu tradycyjnych ozdób pod okiem doświadczonych twórców ludowych.

To doskonała okazja, by odkryć piękno kultury Pałuk, spotkać osoby pielęgnujące dawne rzemiosło i przekonać się, że niematerialne dziedzictwo regionu wciąż żyje dzięki pasji i zaangażowaniu lokalnej społeczności.

Organizator:
→ **Szubiński Dom Kultury**
t 503 088 811 @ j.lewandowska@szdk-szubin.pl

8 września

Uroczystość wręczenia medali Hereditas Saeculorum oraz wyróżnień

wystawa / zwiedzanie

11:00–13:00
Miejsce: Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu, ul. Juliusza Słowackiego

W ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa odbędzie się wręczenie medali Hereditas Saeculorum oraz wyróżnień – nagród za najlepsze i najważniejsze realizacje konserwatorskie i restauratorskie.

W tym roku odbędzie się XV edycja konkursu pn. „Dziedzictwo Wieków".

Celem konkursu jest:
- wyróżnienie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkach województwa kujawsko-pomorskiego, cechujących się wysoką jakością oraz szczególną dbałością o kompleksowe przywrócenie im świetności i utrwalenie ich kulturowej wartości,
- promocja dobrych wzorów realizacji prac przy zabytku,
- uhonorowanie autorów szczególnych osiągnięć związanych z opieką nad zabytkami i ochroną zabytków.

Nagrody przyznawane są w dwóch kategoriach: I – dla inwestorów oraz wykonawców prac; II – dla osób lub instytucji posiadających szczególne osiągnięcia w dziedzinie opieki nad zabytkami ochrony zabytków.

Organizator:
→ **Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu**
t 56 621 58 26 @ m.konczak@kujawsko-pomorskie.pl

Województwo Kujawsko-Pomorskie
KUJAWY POMORZE

TORUŃ

14 i 20 września

Piknik w Nawrze

inne

12 września
12:00–16:00
Miejsce: teren przy świetlicy wiejskiej, Nawra 5

Świętujemy odrodzenie pałacu w Nawrze! Zajrzyj z nami za kulisy remontu!

Remont zespołu pałacowo-parkowego w Nawrze trwa, a my w pobliżu, przy świetlicy wiejskiej, pokażemy dotychczasowy przebieg prac, zaprezentujemy modele detali budynków, a najbardziej ciekawskich gości wpuścimy do pałacu, by na własne oczy przekonali się, jak odzyskuje dawny blask. Tym najważniejszym punktom programu towarzyszyć będzie szereg tematycznych warsztatów, zabaw i animacji nawiązujących do tematu budowy i historii oraz słodki i słony poczęstunek.

Organizator:
→ **Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa**
ł 56 649 45 99 @ miwaniszewska@kpcd.com.pl
Partnerzy:
→ **Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi**

TORUŃ

18–20 września

Weekend na Szlaku Kopernikowskim

inne

Trzecia edycja Weekendu na Szlaku Kopernikowskim to trzy dni pełne astronomii, historii i nauki. W wielu miejscowościach czekają na Was wspaniałe wydarzenia.

Kolejna edycja Weekendu na Szlaku Kopernikowskim zaprasza do odkrywania miejsc związanych z Mikołajem Kopernikiem i fascynującego świata astronomii. W programie znalazły się m.in. gry terenowe, spacery z przewodnikiem, warsztaty, wystawy, spotkania, zwiedzanie obserwatoriów oraz obserwacje nieba. Wydarzenia odbędą się m.in. w Chełmnie, Chełmży, Grudziądzu, Toruniu, Unisławiu, Włocławku.

Na część wydarzeń obowiązują zapisy.

Więcej informacji na stronach: kpcd.com.pl/ oraz edd.nid.pl.

Organizator:
→ **Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa**
ł 607 458 612 @ pbanasiak@kpcd.com.pl
Partnerzy:
→ **Urząd Miasta Chełmno, Urząd Miasta Golub-Dobrzyń, Urząd Miasta Grudziądz, Urząd Miasta Włocławek, Urząd Gminy Unisław, Muzeum Ziemi Chełmińskiej w Chełmnie, Koło Przewodników PTTK w Chełmnie, Biblioteka Miejska im. Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu, Informacja Turystyczna w Grudziądzu, Miejski Ośrodek Rekreacji i Wypoczynku w Grudziądzu, Fundacja Brama Epok, Muzeum im. ks. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu, Muzeum Handlu Wiślanego „Flis" w Grudziądzu, Gminny Ośrodek Kultury w Unisławiu, Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna, Astrobaza Unisław, Astrobaza Zławieś Wielka**

TORUŃ

20 września

VI Festiwal Młodej Muzyki – „Helena Grossówna w roli głównej”

inne

20 września
15:00–22:00
Miejsce: Dom Heleny Grossówny,
ul. św. Jakuba 3–5 / Wola Zamkowa 12A

VI Festiwal Młodej Muzyki zaprasza do świata Heleny Grossówny – jednej z najbardziej charyzmatycznych aktorek przedwojennego kina. W toruńskim domu artystki jej historia zostanie opowiedziana poprzez film, muzykę i taniec.

Spotkanie rozpocznie projekcja „Zapomnianej melodii”, która wprowadzi publiczność w atmosferę dawnego kina. Następnie kwartet smyczkowy Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej wykona aranżacje przedwojennych tang, walców i fokstrotów. Muzyce towarzyszyć będzie choreografia Marty Zawadzkiej, ukazująca za pomocą ruchu kolejne etapy życia bohaterki.

Wieczór zwieńczy potańcówka z Kapelą Podwórkową „Ferajna Bydgoska”. Przy przebojach lat 20. i 30. XX wieku uczestnicy będą mogli przenieść się w klimat minionej epoki i wspólnie bawić się przy muzyce, tańcu oraz w wyjątkowej atmosferze tamtych lat.

Organizator:
→ **Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa, Pomorskie Towarzystwo Muzyczne**
t 56 649 45 99 @ miwaniszewska@kpcd.com.pl
Partnerzy:
→ **Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży**

TORUŃ

18 września

Świet(l)ny design w Toruniu, czyli neonowa historia miasta

wykład / prelekcja

17:00–18:30
Miejsce: Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu Sala im. Tymona Niesiołowskiego (II piętro w głównym budynku Wydziału), ul. Henryka Sienkiewicza 30/32

Jak wyglądał Toruń po zmroku, gdy jego ulice rozświetlały kolorowe neony? Podczas popularnonaukowego wykładu poznamy ich historię, twórców i charakterystyczne formy, a także dowiemy się, co pozostało z neonowego krajobrazu miasta.

Tegoroczna edycja Europejskich Dni Dziedzictwa to okazja, by przyjrzeć się neonom okresu PRL-u – klasyce polskiej sztuki użytkowej, która dziś przeżywa renesans. Choć przez kilkadziesiąt lat neony rozświetlały ulice Torunia, do naszych czasów zachowały się jedynie nieliczne fragmenty tych efektownych instalacji. Zapraszamy w podróż po dawnym nocnym krajobrazie miasta: odkryjemy pomysłowe projekty oraz sprawdzimy, co pozostało z jego świet(l)nego dziedzictwa.

Dziedzictwo Przyrodnicze Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

wycieczka / spacer

19 września
16:00–17:00
Miejsce: Wydział Nauk Biologicznych i Weterynaryjnych UMK, Sala M1 (zbiórka przy akwarium, wejście od ul. Lwowskiej 1)

Zapraszamy na zwiedzanie niepowtarzalnej Kolekcji Przyrodniczych na Wydziale Nauk Biologicznych i Weterynaryjnych UMK!

Skąd na uczelni wziął się wilk? Kto siedział na żyrafie? I dlaczego hipopotam ma sztuczny ząb? Na te i wiele innych pytań o nasze zbiory postaramy się odpowiedzieć podczas oprowadzania po Kolekcjach Przyrodniczych UMK. Poznajcie dziedzictwo naturalne w murach Uniwersytetu.

Zapraszamy młodzież od 10 roku życia i dorosłych.

Od stacji pomp do miejsca integracji. Spacer po Kopernikańskim Ośrodku Integracji

wycieczka / spacer

20 września
11:00–12:00
Miejsce: Kopernikański Ośrodek Integracji, ul. Karola Olszewskiego 16

Skąd się wzięły tolerancja, współpraca i integracja? Czy w stacji pomp „Nowe Bielany" ktoś mieszkał? Co piszczy w wieży Muminków? Czy można mieć swoją dynię w Jadalnym Ogrodzie? Na te oraz inne pytania znajdziecie odpowiedź w trakcie spaceru po KOI.

Zapraszamy do odkrycia wyjątkowego miejsca na mapie Torunia: Kopernikańskiego Ośrodka Integracji (KOI), który powstał w 2023 roku w ramach rewitalizacji dawnej stacji pomp, wzniesionej w latach 1916–1917. KOI służy integracji społeczności, organizując działania edukacyjno-animacyjne, warsztaty, spotkania. Podczas spaceru z przewodniczką poznamy historię tego niezwykłego miejsca i jego współczesne oblicze. To także gratka dla miłośników natury i ogrodnictwa!

Organizator:
→ **Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu**
t 537 483 087 @ a.kowalczewska@umk.pl

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

TORUŃ

19 września

Spotkania z mistrzem. Od drewna do formy – warsztaty snycerskie z Beatą Pranke-Zdziebło

warsztaty

11:00–14:00
Miejsce: Muzeum Toruńskiego Piernika, ul. Strumykowa 4

Tradycja zaklęta w drewnie. Warsztaty będą okazją do poznania sztuki snycerskiej oraz tajników projektowania form piernikarskich.

Spotkanie z Beatą Pranke-Zdziebło, twórczynią współczesnych form piernikarskich, poświęcone będzie rzemiosłu, które łączy twórczą pracę z pielęgnowaniem dziedzictwa toruńskiego piernikarstwa.

Liczba uczestników: 8–10 osób.
Zapisy: dhtp@muzeum.torun.pl

Śladami kultury Toruńskiego Piernika – spacer tematyczny po Toruniu

wycieczka / spacer

20 września
godz. 14:00–15:30
Miejsce: Muzeum Toruńskiego Piernika, ul. Strumykowa 4

Toruńskie pierniki to nie tylko kulinarna tradycja, ale także ważna część historii i tożsamości miasta.

Spacer będzie okazją do poznania miejsc związanych z historią toruńskiego piernikarstwa, jego rzemieślnikami oraz materialnym i niematerialnym dziedzictwem Torunia. Uczestnicy poznają historie związane z tradycją wypieku pierników i jej znaczeniem dla rozwoju miasta.

Liczba uczestników: 30 osób.
Zapisy: dhtp@muzeum.torun.pl

Zwiedzanie budynku poklasztornego przy ul. św. Jakuba 20a

zwiedzanie

26 września
godz. 10:00–14:30
Miejsce: Biblioteka Naukowa Muzeum Okręgowego w Toruniu oraz Dział Archeologii, ul. Jakuba 20a

Zwiedzanie budynku XIV-wiecznego klasztoru. Na co dzień mieści się w nim Biblioteka Naukowa oraz Dział Archeologii Muzeum Okręgowego w Toruniu, które są zamknięte dla zwiedzających.

Otwieramy dla Was drzwi do przestrzeni, które na co dzień są całkowicie niedostępne dla zwiedzających! Zobaczycie historyczne piwnice oraz pracownie muzealne z zachowanymi, wyjątkowymi elementami architektury gotyckiej. Poznacie też burzliwą historię obiektu, który na przestrzeni wieków był budynkiem przykościelnym, klasztorem cysterek-benedyktynek, domem protestantów, a po kasacie zakonu przez Prusaków – sądem i więzieniem wojskowym!

Zapisy pod adresem:
j.dzieruk@muzeum.torun.pl

Misja „Piernik”

gra miejska / terenowa / questing

26 września
godz. 13:00–15:00
Miejsce: Muzeum Toruńskiego Piernika, ul. Strumykowa 4

Toruńskie pierniki staną się przewodnikiem po historii miasta i wielowiekowych tradycjach.

Rodzinna gra miejska połączy zabawę, aktywne odkrywanie Torunia i poznawanie dziedzictwa związanego z piernikarskim rzemiosłem. Uczestnicy, podążając wyznaczoną trasą i rozwiązując przygotowane zadania, odwiedzą miejsca związane z historią wypieku pierników oraz poznają ciekawostki dotyczące jego znaczenia dla kultury i tożsamości miasta.

Liczba uczestników: 50 osób.
Zapisy: dhtp@muzeum.torun.pl

II Noc Muzeów w Muzeum Okręgowym w Toruniu

zwiedzanie

26 września
18:00–22:00
Miejsce: Ratusz Staromiejski, Muzeum Sztuki Azji – Kamienica pod Gwiazdą, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika, Muzeum Twierdzy Toruń

Toruńskie muzea zapraszają na wyjątkowy wieczór pełen spotkań, odkrywania historii i atrakcji w niezwykłej nocnej atmosferze.

Tego wieczoru wstęp do muzealnych obiektów – Ratusza Staromiejskiego, Muzeum Sztuki

Azji – Kamienicy pod Gwiazdą, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika oraz Muzeum Twierdzy Toruń – dostępny będzie w promocyjnej cenie 8 zł. W programie zaplanowano m.in. prelekcje, oprowadzania kuratorskie, wernisaż wystawy „Fortyfikacje rdzenia Twierdzy Toruń" w Muzeum Twierdzy Toruń, warsztaty oraz stanowiska edukacyjne.

Nocna panorama miasta z Wieży Ratusza Staromiejskiego – 12 zł.

ORGANIZATOR:
→ **Muzeum Okręgowe w Toruniu**
t 669 907 905 @ dp@muzeum.torun.pl

TORUŃ

19–20 i 26–27 września

Zwiedzanie Muzeum Diecezjalnego w Toruniu

zwiedzanie

12:00–16:00
Miejsce: Muzeum Diecezjalne w Toruniu, ul. Żeglarska 7

Zajrzyj do Muzeum Diecezjalnego w Toruniu!

Z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa zapraszamy na spotkanie ze sztuką i historią. Wśród muzealnych zbiorów znajdują się rzeźby, obrazy, wyroby złotnicze oraz zabytkowe księgi. Jednym z prezentowanych dzieł jest „Cud nad Wisłą" Jerzego Kossaka.

Wizyta to także możliwość poznania zabytkowej kamienicy, w której mieści się muzeum. Zachowane elementy architektury i dawnego wystroju tworzą wyjątkową przestrzeń dla prezentowanych eksponatów.

Warto poświęcić chwilę na spokojne odkrywanie zgromadzonych tu dzieł i poznanie ich historii.

Bilety dostępne z 50% rabatem.

ORGANIZATOR:
→ **Muzeum Diecezjalne w Toruniu**
t 505 507 044 @ muzeumdiecezjalnetorun@gmail.com

19 września

Dybów, Małpi Gaj, Podgórz – tajemnice lewobrzeżnych dzielnic Torunia

wystawa

10:00–16:00
Miejsce: Archiwum Państwowe w Toruniu, pl. Mariana Rapackiego 4

Dynamiczne przemiany urbanistyczne mogą stanowić zagrożenie dla dziedzictwa, jakim jest architektura. Mogą także przyczyniać się do jej zapomnienia. Tego dotyka kolejna wystawa z cyklu o dzielnicach Torunia – tym razem o lewobrzeżnej części miasta.

Wystawa archiwalna ukazuje nieznane, często i zapomniane miejsca na mapie Podgórza – dawniej odrębnego miasta, dziś dzielnicy Torunia. Dotyka także bogatej historii, od średniowiecznego Dybowa, zapomnianej Nieszawy, czy tajemniczej wyspy, czyli kępy Bazarowej. Historię tę obrazują najlepiej dokumenty archiwalne, akta, mapy, plany, fotografie i rysunki. Niejednokrotnie ukazują zapomniane oraz zanikające dziedzictwo lewobrzeżnego Torunia.

Organizator:
→ **Archiwum Państwowe w Toruniu**
t 56 622 47 54 @ msuperczynski@torun.archiwa.gov.pl

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W TORUNIU

20 września

Zwiedzanie Dworu Artusa

zwiedzanie

12:00–13:30
Miejsce: Dwór Artusa w Toruniu, Rynek Staromiejski 6

Wybierz się na zwiedzanie jednego z najbardziej charakterystycznych budynków toruńskiej Starówki! Wizyta w salach Dworu Artusa – pełnych luster, kryształowych żyrandoli i niezwykłych historii to wspaniała rozrywka dla starszych i młodszych.

Zapraszamy na oprowadzanie po toruńskim Dworze Artusa, jednym z najważniejszych zabytków Torunia i aktywnym centrum kultury. To niepowtarzalna okazja, aby obejrzeć wnętrza na co dzień niedostępne dla zwiedzających. Przed zwiedzaniem wysłuchacie w naszym kinie prelekcji z prezentacją historyczną, pełną ciekawostek i anegdot na temat tego ważnego budynku, będącego świadkiem i współtwórcą świetności Torunia.

Organizator:
→ **Centrum Kultury Dwór Artusa w Toruniu**
t 509 696 050 @ karolina.krol-buczko@artus.torun.pl

TORUŃ

19–27 września

EDD w Etnomuzeum

zwiedzanie

10:00–18:00

Miejsce: Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu, Wały Generała Władysława Sikorskiego 19

Odkryj Muzeum z zupełnie nowej perspektywy! Wybierz się na wyjątkowy spacer i poznaj fascynujące opowieści, nieoczywiste miejsca oraz dziedzictwo, które wciąż inspiruje. Daj się zaskoczyć ukrytym historiom, zrelaksuj się przy muzyce folkowej.

Zapraszamy do odkrywania dziedzictwa kulturowego w wyjątkowej przestrzeni. Poznajcie historie ukryte w zabytkowych obiektach i przekonajcie się, jak wiele opowieści kryją dawne wiejskie zagrody. Dźwięki kameralnego występu muzyki folkowej Marty Bejmy doskonale dopełnią atmosferę parku etnograficznego. To wyjątkowa okazja, by zanurzyć się w świecie dawnej kultury, odkryć bogactwo lokalnego dziedzictwa i poczuć atmosferę miejsca, w którym historia wciąż pozostaje żywa.

Wejście na wydarzenie w cenie 5 zł.

19 września
12:00–13:00
Kameralny występ Marty Bejma: „Niech się niesie ...”

20 września
10:00–11:30
Oprowadzanie z przewodnikiem: „Zakamarki i sekrety Parku Etnograficznego w Toruniu”

26 września
11:00–12:30 i 13:00–14:30
Oprowadzanie z przewodnikiem: „W kuźni tradycji – odkrywamy tajemnice kowalstwa”

27 września
11:00–12:30 i 13:00–14:30
Oprowadzanie z przewodnikiem: „W kuźni tradycji – odkrywamy tajemnice kowalstwa”

ORGANIZATOR:
→ **Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu**
ł 56 622 36 49 @ promocja@etnomuzeum.pl

Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu

TORUŃ

26 września

Jak powstaje scenografia? Tajemnice teatralnego zaplecza

wycieczka / spacer, wykład / prelekcja

13:00–14:30
Miejsce: Teatr Baj Pomorski w Toruniu, ul. Piernikarska 9

Wejdź za kulisy Baja Pomorskiego! Zobacz, jak powstaje scenografia i poznaj twórców teatralnej magii.

Co dzieje się na teatralnym zapleczu, aby mógł powstać spektakl? Z jakich materiałów powstają dekoracje czy lalki? W trakcie wyjątkowego spaceru po zakamarkach tajemniczej szafy, jaką jest Teatr Baj Pomorski w Toruniu, spotkacie się z rzemieślnikiem teatralnym, zobaczycie unikalne lalki i poznacie tajniki fachu tych, których na ogół nie widać!

Na wydarzenie obowiązują zapisy:
Dział Organizacji Widowisk
tel. 56 652 24 24, wew. 55
organizacja@bajpomorski.art.pl

Liczba miejsc ograniczona!

ORGANIZATOR:
→ **Teatr Baj Pomorski w Toruniu**
ł 517 108 190 @ manager@bajpomorski.art.pl

TEATR BAJ POMORSKI W TORUNIU

WIELKA NIESZAWKA

20 września

Od zagrody do skansenu – podróż śladami drewnianego dziedzictwa. Oprowadzanie i warsztaty

warsztaty, zwiedzanie

10:30-12:30 – oprowadzanie i warsztaty
11:00-16:00 – warsztaty
Miejsce: Olenderski Park Etnograficzny w Wielkiej Nieszawce, ul. Mennonitów 14

Zapraszamy na oprowadzanie po Olenderskim Parku Etnograficznym, poświęcone ochronie drewnianej architektury wiejskiej oraz na warsztaty „Malowane domki", podczas których uczestnicy stworzą własną drewnianą dekorację.

Poznaj historię, która przetrwała dzięki pasji i trosce o dziedzictwo! Wyrusz z przewodnikiem w fascynującą podróż po skansenie i odkryj, jak zabytkowe zagrody są ratowane przed zniszczeniem, przenoszone do Olenderskiego Parku Etnograficznego i zyskują drugie życie. Dowiedz się, jak wygląda proces ochrony drewnianej architektury wiejskiej oraz dlaczego jest ona tak cenną częścią naszego dziedzictwa.

Po oprowadzaniu zapraszamy na warsztaty „Malowane domki". Puść wodze wyobraźni i stwórz własną dekorację z drewna oraz naturalnych materiałów, którą zabierzesz ze sobą do domu.

Historia, kreatywność i świetna atmosfera – wszystko w jednym miejscu!

Obowiązują zapisy – liczba miejsc ograniczona do 30 osób. Wstęp: 5 zł.

ORGANIZATOR:
→ **Olenderski Park Etnograficzny – oddział Muzeum Etnograficznego im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu**
ł 513 677 255 @ ope@etnomuzuem.pl

Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu

WŁOCŁAWEK

19 września

Zwiedzanie Skarbca Fajansu z przewodnikiem

zwiedzanie

11:00–13:30

Miejsce: Skarbiec Włocławskiego Fajansu, ul. Żabia 2

Wybierz się w fascynującą podróż do świata ceramiki i poznaj 150-letnią historię włocławskiego fajansu. Odkryj sekrety lokalnych fabryk i dowiedz się, jak fajans stał się symbolem Włocławka i marką rozpoznawalną w całej Polsce.

Interaktywne przestrzenie zapewniają niezapomnianą przygodę dla całej rodziny.

Terminy:
11.00-12.00 (grupa I)
12.30-13.30 (grupa II)

Liczba miejsc ograniczona. Każda grupa to maks. 15 osób. Zapisy pod numerem telefonu: 54 427 02 60.

Zwiedzanie XIX-wiecznego kompleksu budynków dawnego browaru rodziny Bojańczyków

zwiedzanie

19 września

14:00–15:30

Miejsce: Centrum Kultury „Browar B.”, ul. Łęgska 28

Czy wiecie, jakie historie kryją mury dawnego browaru rodziny Bojańczyków?

Zapraszamy na wyjątkowe oprowadzanie po XIX-wiecznym kompleksie Centrum Kultury „Browar B.” we Włocławku! Podczas zwiedzania uczestnicy poznają historię tego niezwykłego miejsca, obejrzą budynki oraz odwiedzą przestrzenie wystawiennicze.

To doskonała okazja, by spojrzeć na „Browar B.” z zupełnie nowej perspektywy i odkryć jego historię krok po kroku.

Grupa może liczyć maksymalnie 30 osób.

Organizator:
→ **Centrum Kultury „Browar B.”**
t 54 427 02 36 @ edukacja@ckbb.pl

BROWAR·B Centrum Kultury we Włocławku

WŁOCŁAWEK

19 września

Zwiedzanie zabytkowego budynku Klubu „Stara Remiza”

zwiedzanie

15:00–16:00
Miejsce: Klub „Stara Remiza”, ul. Żabia 8

Ponad 150 lat historii, strażackie tradycje i wieża, z którą związany jest hejnał Włocławka, tworzą niezwykłą opowieść o jednym z ważnych miejsc w dziejach miasta.

Obiekt wzniesiony w 1874 roku został zmodernizowany w 1909 roku, kiedy dobudowano między innymi charakterystyczną wieżę.

To właśnie w murach dzisiejszego Klubu „Remiza” przed ponad 150 laty mieściła się siedziba Włocławskiej Straży Ogniowej, trzeciej tego typu formacji w Królestwie Polskim, po kaliskiej i częstochowskiej.

Podczas spotkania przewodnik przybliży historię budynku oraz opowie o początkach Włocławskiej Straży Ogniowej, jej działalności i ludziach, którzy przez lata pełnili służbę na rzecz mieszkańców. Będzie to wyjątkowa okazja, by poznać miejsce, w którym historia Włocławka spotyka się z tradycją strażacką.

Organizator:
→ **Klub „Stara Remiza” Centrum Kultury „Browar B.”**
t 693 544 957 @ apawlak@ckbb.pl

WŁOCŁAWEK

19 września

Zajawka na oprowadzkę. „Autostradą do przeszłości”

wykład / prelekcja, wystawa

12:00–14:00
Miejsce: Muzeum Etnograficzne. Oddział Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, Bulwary im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 6

Jak rodzą się archeologiczne odkrycia? Przekonaj się, odwiedzając wystawę prezentowaną podczas Europejskich Dni Dziedzictwa.

Podczas prelekcji uczestnicy poznają historię badań archeologicznych prowadzonych na Kujawach oraz ziemi dobrzyńskiej w latach 1957–2024. Dowiedzą się, jak odkrywa się, dokumentuje i bada zabytki oraz jak na przestrzeni lat zmieniały się metody pracy archeologów.

Poznaj kulisy badań wykopaliskowych prowadzonych na Kujawach i ziemi dobrzyńskiej – od pierwszego wbicia łopaty po nowoczesne metody dokumentowania oraz opracowywania znalezisk. Zabytki, archiwalne fotografie i historie odkryć pokażą, jak od ponad 60 lat archeolodzy odkrywają i chronią dziedzictwo naszego regionu.

Wstęp na wydarzenie: 2 zł.

Organizator:
→ **Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej**
t 513 755 535 @ k.ciesielska@muzeum.wloclawek.pl

NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

KOORDYNATOR WOJEWÓDZKI:
→ Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy
pl. Kościeleckich 6, 85-033 Bydgoszcz
t 52 5851501 @ sekretariat@kpck.pl @ edd-team@kpck.pl

FOTOGRAFIE:
→ ze zbiorów organizatorów i koordynatora

PROJEKT IDENTYFIKACJI WIZUALNEJ EDD:
→ Waldemar Węgrzyn, Zofia Oslislo / Printscreen

© wszelkie prawa zastrzeżone
Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy

Bydgoszcz 2026